

Zpráva OECD

Pracovní dokumenty k sociální, zaměstnanecké a migrační problematice

Vaření, péče a dobrovolnictví: neplacená práce ve světě

Veerle Miranda

Definice neplacené práce: vše, co rodina dělá a neprodává to na trhu. Něco „spotřebovává“ rodina sama, něco příbuzní, něco komunita – pomoc starším sousedům, trénování dětských týmů, pomoc v jídelně pro bezdomovce apod.

Hranice mezi placenou a neplacenou prací tvoří tzv. kritérium třetí osoby – osoba, které je možno zaplatit za výše zmíněné aktivity. Naproti tomu nemůžeme třetí osobu zaplatit za provozování koníčků a zájmů – čtení knihy, hraní tenisu atd.

Některá neplacená práce poskytuje satisfakci, je benefitem pro „pracující“ osobu, stejně jako toto poskytuje placená práce. Proto míra radosti z práce nemůže být kritériem pro rozlišení práce a koníčku.

Měření neplacené práce bylo prováděno v členských státech OECD plus Čína, Indie, JAR u vzorku 15–64letých obyvatel.

Porovnávaly se tyto kategorie aktivit:

- 1) neplacená práce
- 2) placená práce nebo studium
- 3) osobní péče (spánek, hygiena atd.)
- 4) volný čas
- 5) jiné využití času

Z výzkumu vyplynulo, že průměrně věnují lidé 14 % svého času (3,4 hodiny) neplacené práci, 20 % volnému času, 19 % placené práci nebo studiu, 46 % osobní péči, méně než 1 % např. religiozním aktivitám apod.

Práci, ať už je placená či neplacená, věnují lidé průměrně 1/3 svého času – včetně „cestovního“ času (nejméně Dánsko, Německo – 7,1–7,4 hod., nejvíce Japonsko, Mexiko – 9–10 hod. denně).

Mohlo by se zdát, že placené práce vykonávají lidé málo, ale je potřeba vzít v potaz, že do průměrných hodin jsou započítány i víkendy, svátky a dovolené a zahrnují zaměstnané i nezaměstnané osoby.

Neplacená práce – převážně vaření, domácí práce a péče – velkou měrou přispívá k sociálnímu blahu zemí, ale způsoby v jednotlivých státech se liší, stejně jako se liší míra zapojení mužů a žen.

Z průzkumu vyplynulo, že cca 1/3 až 1/2 hodnotné práce není započítávána do ekonomických ukazatelů, od kterých se odvozuje blaho země, jako je HDP na hlavu. Neplacená práce nepřispívá pouze k momentální spotřebě domácností (např. vaření), ale také k budoucímu blahu země (investice rodičů do výchovy dětí) a stejně tak k blahu komunity (dobrovolnictví).

Ve všech zemích OECD se na neplacené práci podílí více ženy, ale současně jsou méně aktivní na trhu práce.

Zpracovalo Národní centrum pro rodinu